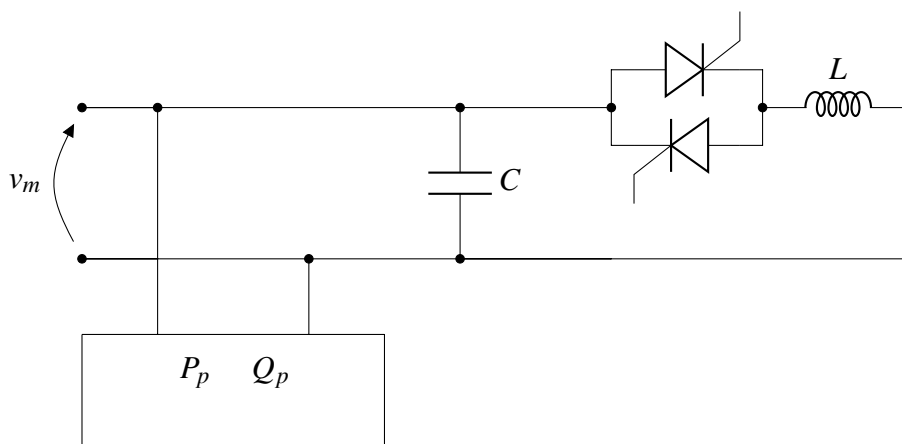

1. zadatak [12 poena] Na Slici 1. prikazano je kolo sačinjeno od monofaznog potrošača i kola za kompenzaciju reaktivne snage (kondenzator i fazni regulator) priključeno na monofaznu mrežu efektivne vrednosti $V_m = 230$ V i frekvencije $f = 50$ Hz. Potrošač iz mreže uzima aktivnu snagu $P_p = 25$ kW i reaktivnu snagu $Q_p = 25$ kVA. Na izlaz faznog regulatora priključena je prigušnica $L = 10$ mH. Kada je ugao paljenja tiristora jednak $\alpha = 2\pi/3$, ukupna reaktivna snaga ovog kola jednaka je nuli. Odrediti kapacitivnost C .

Slika 1.

Rešenje 1. zadatka: Struja faznog regulatora, na čiji izlaz je priključena prigušnica, je parna funkcija za sve uglove paljenja tiristora. Stoga, osnovni harmonik ove struje fazno kasni za četvrtinu periode u odnosu na mrežni napon. Pri uglu paljenja od $\alpha = 2\pi/3$ efektivna vrednost osnovnog harmonika struje iznosi:

$$I_1 = 1.228 \frac{V_m}{\omega L \pi}. \quad (1.1)$$

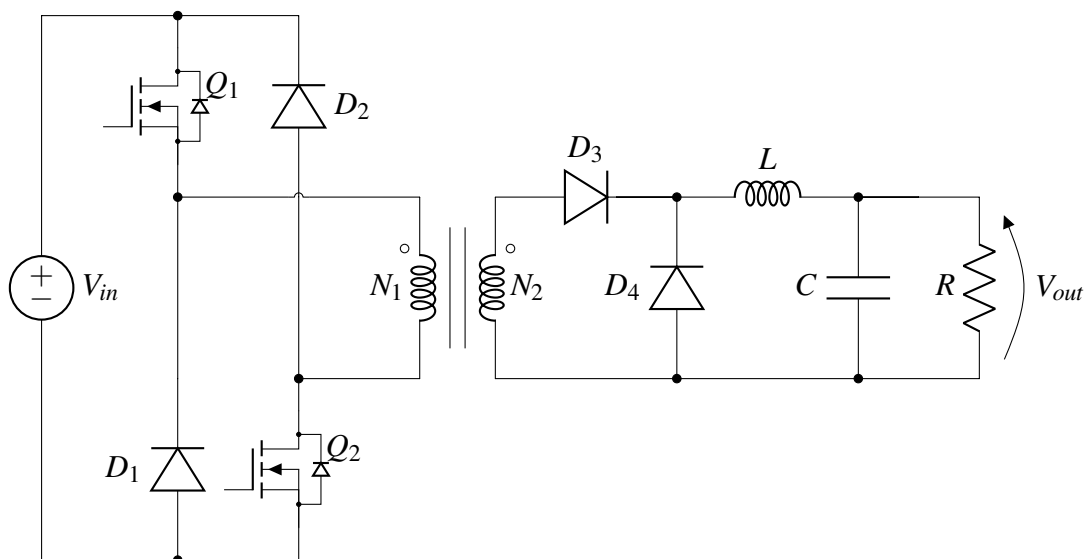
Reaktivna snaga koju iz mreže uzima fazni regulator jednaka je:

$$Q_{fr} = V_m I_1 = 6.582 \text{ kVA}. \quad (1.2)$$

Kako je reaktivna snaga kola u potpunosti kompenzovana, sledi da je suma reaktivnih snaga opterećenja, faznog regulatora i kondenzatora jednaka nuli (reaktivna snaga kondenzatora je negativna). Potrebna kapacitivnost kondenzatora iznosi

$$C = \frac{Q_p + Q_{fr}}{\omega V_m^2} = 1.9 \text{ mF}. \quad (1.3)$$

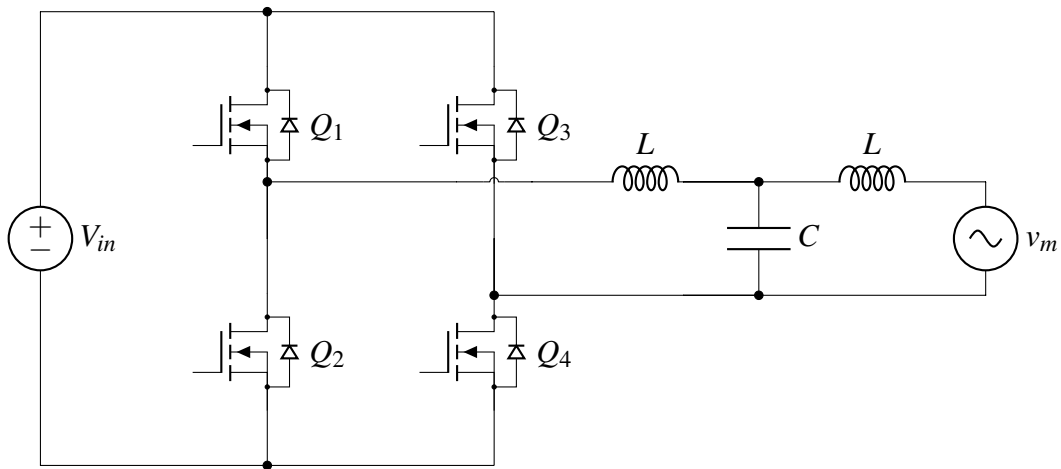
2. zadatak [12 poena] Za čoper prikazan na Slici 2. poznati su sledeći parametri: frekvencija prekidanja $f = 50 \text{ kHz}$, otpornost opterećenja $R = 12 \ \Omega$, induktivnost $L = 100 \ \mu\text{H}$, prenosni odnos transformatora $N_1 : N_2 = 10$. Ulazni napon čopera je 400 V . Zanimariti valovitost napona na izlaznom kondenzatoru. Odrediti opseg *duty-cycle*-a za koji je struja prigušnice L neprekidna i transformator ne ulazi u zasićenje.

Slika 2.

Rešenje 2. zadatka: Transformator neće ući u zasićenje ukoliko je *duty-cycle* manji od $1/2$. Struja prigušnice je neprekidna ukoliko je *duty-cycle* veći od $1/6$. Traženi opseg *duty-cycle*-a je od $1/6$ do $1/2$.

3. zadatak [11 poena] Monofazni mosni inverter sa Slike 3. priključen je, preko LCL filtra ($L = 0.01$ H, $C = 1 \mu\text{F}$), na monofaznu mrežu $v_m(t) = V_m \sqrt{2} \sin(\omega t + \pi/4)$, gde je $V_m = 230$ V, a $\omega = 2\pi f$ ($f = 50$ Hz). Na ulaz invertora priključen je jednosmerni napon $V_{in} = 600$ V. Kod upravljanja inverterom primenjena je spregnuta modulacija. Ako je poznato da inverter predaje mreži prividnu snagu osnovnog harmonika $\underline{S}_1 = (4 + j \cdot 3)$ kVA, odrediti indeks modulacije i fazni ugao reference. Odrediti faktor snage osnovnog harmonika na priključku na mrežu, kao i na izlazu iz invertorskog mosta.

Slika 3.

Rešenje 3. zadatka:

http://pretvaraci.etf.rs/pfiles/rokovi/2022/ep1jan2022_resenja.pdf

3. zadatak.

Napomene:

- Dozvoljena upotreba kalkulatora, grafitne olovke i šablona za crtanje talasnih oblika.
- Svaku tvrdnju u rešenju zadatka potkrepiti kratkim i preciznim objašnjenjem. U suprotnom, zadatak neće biti ocenjen punim brojem poena.
- Student se poziva na usmeni ispit ukoliko ostvari 17.5 poena na pismenom i ukoliko ostvari 32.5 poena u zbiru na pismenom i laboratorijskim vežbama.